

A portrait of Roman Smutný, a middle-aged man with short grey hair and blue eyes, wearing a red and white checkered button-down shirt over a white t-shirt. He is standing on a green football pitch with red stadium seats in the background. The text 'rinus' is visible on a low wall behind him.

Roman Smutný

PETR RADA

nezkrotný bouřlivák

xyz

Petr Rada: nezkrotný bouřlivák

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Roman Smutný
Petr Rada: nezkrotný bouřlivák – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

PETR RADA
nezkrotný bouřlivák

Roman Smutný

PETR RADA
nezkrotný bouřlivák

xyz

KAPITOLA 1

- **Dětství na Libuši**
- **Sokol Libuš**
- **21. srpen 1968**
- **V dorostu do Dukly**
- **Číšníkem v Alcronu**
- **Na vojně v Čáslavi a v Hradci Králové**

Pane Rado, do jaké rodiny jste se 21. srpna 1958 narodil? Čím byli vaši rodiče?

Narodil jsem se do obyčejné rodiny, můj otec byl soustružník a maminka prakticky celý život pracovala jako zdravotní sestra. Z důvodů tehdejší politické situace se nedostala na vysokou. Bylo to trošku složitější, protože nikdo z rodiny, ani děda s babičkou, nebyl politicky angažovaný, spíše jsme byli na druhé straně.

Kde jste bydleli?

Bydleli jsme i s dědou a babičkou, s rodiči mé maminky. Vyrůstal jsem na Libuši, což byla vesnice, tehdy v podstatě okraj Prahy. Vedl se tam normální život, jaký byl běžný na vesnicích. Chodil jsem tam i do školy. Libuš tehdy ještě nebyla součástí Prahy, připojila se k ní až později, když už jsem byl větší. Jsem jedináček a byl jsem docela živé dítě. Byli jsme normální rodina, neměli jsme nic extrovního, barák byl dědečka, takže my jsme bydleli u něj. Otec pracoval na směny, později přestal dělat soustružníka a začal pracovat jako řidič v drůbežářských

Dětství na Libuši

Momentky z dětství, přelom 50. a 60. let

závodech, které byly na Libuši vyhlášené. Právě na Libuši jsem se začal poprvé motat kolem fotbalu. Když jsem se narodil, tak tam ještě bylo neoplocené hřiště, na které mohl chodit každý. Tenkrát se to bralo jinak než dnes. Navíc Libuš byla fotbalová vesnice, fotbal tam měl tradici. Tehdy se tam hrála A třída, což bylo v té době dost vysoko, a chlapi, co ji hráli, byli vrstevníci mého otce. Vzhledem k tomu, že naše obec nebyla velká a znal se tam každý s každým, tak brzy věděli, že jsem propadl fotbalu. Chodil jsem se dívat na jejich tréninky, podával jim balony, zkrátka to, co bývalo dřív a dneska to chybí. Aspoň myslím. Stáli jsme tam a koukali na ty kluky, kteří jinak chodili do práce, ale hráli A třídu – a pro mě to v té době byli bozi. Mistráky hrávali většinou v neděli ve tři hodiny odpoledne a lidi na zápasy chodili. Návštěvy byly běžně okolo čtyř stovek lidí. To dnes, když vám na A třídu přijde padesát lidí, tak je to moc. Dokonce i jejich manželky s dětmi se pravidelně přišly podívat. Já byl vždy fascinován, když jsem viděl, jak ti chlapi jdou na zápas a jsou pyšní na to, že budou hrát. Většinou to byly samé derby mače, protože se hrávalo hlavně proti okolním vesnicím. Hrozně se mi líbilo dívat se na ně, jak jdou na zápas. Někteří z nich nosili tašku, ale byli i takoví, kteří mívali kopačky v ruce na tkaničkách a bylo vidět, jak mají ty boty naleštěné, jaký to pro ně byl

svátek, což dnes už prostě není. Víím, že doba je jiná, ale současní kluci už to takhle nemají. Tehdy mě to ohromně fascinovalo a říkal jsem si, že jednou bych chtěl být jako oni. To mě do toho vtahovalo. Můj otec nebyl fotbalista, nikdy nehrál, ale na zápasy chodil, byl velký fan- da. A v pozdějším věku, když už jsem hrál na Libuši za žáky, tak krát- kou dobu jako dobrovolník dokonce i žáky trénoval. Tehdy se to ne- dělalo za peníze. Chodil, vozil nás na tréninky, měl motorku s lodičkou, do které vždycky vzal dva tři hráče, a dá se říct, že to bylo takové jeho hobby. Dřív to nebylo profesionální jako dnes, otec to dělal jako sa- morost, tréninky nebyly nijak složité, ale kluky to bavilo. Rád na tyto časy vzpomínám. Chlapi po zápase neměli sprchy jako dnes. Chodíva- li se umýt ke korytu, kde tekla studená voda, v níž umyli sebe a potom i kopačky, pak si sedli, dali si pivo, párek a drželi partu. To bylo to, co mě do fotbalu hodně vtáhlo. Nás kluky ani nenapadlo, že bychom se na zápas nešli podívat nebo že bychom nepodávali balony. Také jsme se těšili, až fotbalisti odejdou o půli do kabiny a my si budeme moct kopat na bránu.

Jak vás rodiče vychovávali? Demokraticky, nebo spíš přísně?

Byli vyvážení. Otec byl přísnější a maminka, jak už to bývá, jej vždycky mírnila a mě bránila. Po otci jsem zdědil jednu vášeň, a to holuby, které celý život choval. Na dvoře nám stávaly holubníky. Fotbal a ho- lubi, to byly mé největší koníčky. S otcem jsem chodil na holubářské trhy, které bývaly vždy v neděli dopoledne. Doma jsme kromě holu- bů chovali také další hospodářská zvířata. Kozy, slepice, krocany, a když jsem byl už trochu větší, tak měl otec i koně, protože po něm celý život toužil, ale dlouho na něj neměl peníze. Až v pozdějším věku, když už to pro něj bylo dostupnější, si pořídil poníky. To byla jeho druhá vášeň. Dá se říct, že jsem nebyl žádný Einstein, co se stu- dijních výsledků týče, protože všechno jsem věnoval fotbalu a lum- párnám na vesnici, ale maminka dohlížela na to, abych těmto věcem nepropadl úplně, a naopak mě nutila, abych se učil. Tresty jsem do-

Momentky z dětství, přelom 50. a 60. let

stával spíše od otce a maminka byla ta, která je zmírňovala. Často jsem dostal na zadek, spíše od otce, ale myslím si, že to bylo správné. Někdy jsem i zasloužil. Moji rodiče zejména nesnášeli, když se lhalo, třeba když jsem jim zalhal, například jsem řekl, že už mám napsaný domácí úkol, což nebyla pravda, protože jsem chtěl jít na trénink, nebo jsem utekl ven přesto, že jsem měl zaracha. Měl jsem výhodu, že mě kryl děda, držel nade mnou ochrannou ruku a já se u něj vždycky schovával. Mou maminku jako svou dceru vždycky usměrňoval a říkal jí: „Vždyť jsi byla stejná.“ Druhého dědu s babičkou, rodiče otce, jsem měl navíc taky nedaleko, ve Lhotce, což je sousední vesnice, takže k nim jsem taky hodně chodil.

Měli vaši dědečkové vztah k fotbalu?

Ten, u kterého jsme bydleli, měl rád fotbal, ale jinak byl profesí hostinský. Za války měl hospodu. A děda z otcovy strany nebyl sportovně založen vůbec, byl filatelista, sbíral známky a staral se o zahrádku. Musím říct, že nejbliž jsem měl k dědovi z maminčiny strany. Bylo to dané i tím, že jsme byli v jednom domě, navíc otec byl často v práci, takže s dědou jsme byli na sebe hodně navázaní a v pozdějším věku, když už jsem začal hrát v Praze za dorost Dukly, se mnou jezdil prakticky na každý trénink, protože to byla cesta přes celou Prahu. Takže abych to

shrnul, rodiče byli přísní, ale na druhou stranu věděli, že fotbal mám moc rád, takže mi spíš dávali tresty typu, že jsem měl zakázanou televizi nebo jsem nesměl na trh s holuby, ale fotbal mi naštěstí nezakazovali. Jsem rád, že mě rodiče vychovali takhle, protože se jim do mě podařilo zasít úctu ke starším lidem, úctu k majetku a obecně k hodnotám. Mrzí mě, že se tyto věci dnes trochu vytrácí. Myslím si, i když velkou zásluhu na tom má především manželka, že jsem v podobném duchu vychoval i syna. Vždycky jsem se snažil věci, které mě učili rodiče i prarodiče, přenést na kluka a dneska si myslím, že se nemusím stydět, jak jsem ho vychoval, nebo teda spíš moje manželka, protože já na to měl málo času. Právě mé ženě proto musím být hodně vděčný, jak se mu věnovala. Já, jelikož jsem hrál fotbal, jsem byl furt pryč, takže je to hlavně její zásluha. Když se ještě vrátím k sobě, tak si myslím, že moji rodiče se o mě postarali dobře, i když jsem někdy nemohl mít to, co měly jiné děti, ale já jsem nebyl ten, který by chtěl mít všechno a jen to nejlepší nebo nejdražší. Pro mě ale byl vždycky nejdůležitější fotbal. Na své mládí vzpomínám dobře i díky tomu, že jsem měl spoustu kamarádů. Na vesnicích se tehdy žilo jinak než dnes. Pro nás tehdy neexistovalo nic jiného než fotbal, louka, blbnutí, táboráky a podobné věci. To dneska už není. Můj kluk už to taky moc nezažil a...

... a dnešní děti převážně sedí u tabletů a mobilů.

Je to tak. Ale je zase pravda, že dnešní děti jsou vyspělejší, vědí víc o světě, umí se pohybovat na sítích, ale zase neprožívají to, co jsem prožil já, a myslím si, že kdyby to mohly zažívat, tak by určitě byly spokojené. Rozhodně nelituji toho, kdy jsem vyrůstal, i když to byla úplně jiná doba, a dnešním dětem přeju ty možnosti, které mají, i fakt, že mohou jezdit ven. Ale já jsem rád za to dětství, které jsem prožil.

Vy jste již zmínil, že politická angažovanost šla mimo vaši rodinu.

Ano, dá se říct, že do politiky jsme se nepletli nikdo. Nebyli jsme angažováni v žádné politické straně a žili jsme tak, jak nám to doba

umožnila. Třeba maminka určitě chtěla být víc než jen zdravotní sestra, ale na druhou stranu celý život pomáhala lidem, což asi bylo to nejdůležitější.

Kde maminka pracovala?

Celý život dělala v nemocnici v Krči na dětském oddělení, kde byla spála a podobné nemoci, takže i z tohoto pohledu si myslím, že pro zdravotnictví toho udělala moc, a o to víc mě mrzí, když si uvědomím, že vlastně padesát let dělala, ale až v důchodovém věku si mohla vydělat slušnější peníze. Na druhou stranu to tak neměla sama. Co se týče mě, tak jedinou organizací, kam jsem se dal, byli hasiči, a to bylo pouze z toho důvodu, že tam chodili chlapi, kteří hráli fotbal, a byla tam prdel. Nikde jinde jsem nebyl, protože jsem s tím celkově nesouhlasil. Paradoxně v den, když přišla okupace roku 1968, mi bylo deset let, takže tím to pro mě bylo ještě citlivější. Když se to potom v osmdesátém devátém převrátilo, tak jsem tady nebyl, protože jsem rok předtím odešel do ciziny, takže jsem tu atmosféru ani nemohl vnímat. Pouze jsem sledoval, že tady najednou všichni byli na balkonech, zvonili klíčkama, a já jsem přitom věděl, jak někteří z nich do té doby režim podporovali... To mě trochu zarazilo, hlavně u lidí, které jsem znal z fotbalu, ale bylo to jejich rozhodnutí. Je pravda, že já jsem nikdy nebyl ani na to, abych třeba šel na vysokou školu, neměl jsem na to geny. Jelikož jsem už jako malý byl rád ve společnosti a měl jsem rád lidi, nebál jsem se už coby sedmiletý hrát fotbal s klukama, kterým bylo patnáct. A když jsem se rozhodoval, co dál po základní škole, přiklonil jsem se k tomu, že se půjdu vyučit na číšníka. Zručný jsem nikdy nebyl, na nějaké domácí práce jsem nikdy neměl talent a ani mě to nebavilo, tak jsem se dohodl s mým strýcem, který byl hostinským a měl i hotelovou školu, pracoval na různých hotelech, včetně těch horských, nebo měl taky na Václaváku Alfú, kam chodil i Gott a podobní hosté. Mě to odmala fascinovalo, jezdil jsem k němu i na hory nebo právě do Alfy, takže to všechno mně potom pomohlo nasměrovat se při volbě povolání – a nikdy jsem toho

nelitoval. Chtěl jsem být hlavně mezi lidmi. Musel jsem dělat přijímačky, ale pomohly mi i strejdovy známosti a kontakty. Hodně mi pomohlo, že jsem šel hned dělat do Alcronu ve Štěpánské ulici, který byl v té době mezi třemi nejlepšími hotely v Praze, ne-li vůbec nejlepší.

Když se ještě vrátíme v čase nazpátek, chodil jste do Pionýra?

Ne, vůbec. Tohle nebylo moje. Já chodil akorát do školky, protože rodiče oba dělali. Děti jsem se nestránil, nebál jsem se, ale jinak jsem v žádné organizaci nebyl. Vyznívá to paradoxně, když jsem později skončil v Dukle, ale v tom sedmdesátém devátém, kdy jsem tam přišel do áčka, mě nikdo nepřemlouval, abych vstoupil do strany nebo tak něco. Nebyl jsem ani v SSM. Opravdu jen u těch hasičů.

Jak jste jako kluk trávil letní prázdniny?

My jsme málo jezdili na dovolenou. U nás na vesnici bylo pár rodin, s nimiž jsme hodně drželi pospolu. Roubíčkoví, Sedláčkoví, Límonovi nebo Kebzovi, s těmi jsme hodně kamarádili. Tyto rodiny taky měly děti přibližně stejně staré, jako jsem byl já. Občas jsme společně vyjeli autama do Rumunska nebo do Maďarska pod stan. Bylo to něco jiného než dnes, ale my jsme si to užívali. Bývalo to úžasné, měli jsme spoustu zážitků. Na táboře jsem byl buď díky mamčině, nebo otcově zaměstnavateli tak maximálně dvakrát, ne proto, že bych nechtěl, ale vadilo mi, že tam byli lidi mimo fotbal. Prázdniny jsem tedy většinou trávil doma nebo u druhého dědy, kam jsem normálně chodil pěšky a občas jsem tam i na pár nocí zůstal. Vždycky už jsem se ale nemohl dočkat, až začnou tréninky nebo nějaké soustředění.

Jaké jste v té době měli auto?

My jsme auto dlouho neměli vůbec, protože nebylo dost peněz, ale otec měl motorku Jawu, na kterou dlouho šetřil, a potom měl i druhou motorku se sajdkárou. Do aut a motorek byl blázen. Libušský děda auto taky neměl, ale děda ze Lhotky měl Tudora, což bylo na tu

dobu slušné auto. Když už jsem byl větší, měl otec škodovku, tuším, že to byl Spartak, později měl i sto desítku. Nakonec si pořídil zachovalou Simcu, na kterou taky dlouho šetřil. Auto muselo být vždycky v naprostém pořádku a hlavně čisté, na to si dost potrpěl, já jako dítě jsem často dostal za úkol auto umýt. Byl jsem z toho občas i otrávený, třeba jsem chtěl jít na fotbal, ale místo toho jsem uslyšel: „No, až to umyješ, tak půjdeš.“

Mrzelo vás, že jste neměl sourozence, nebo vám to vynabradili kamarádi?

Zas až tak moc jsem o tom nepřemýšlel. Rodiny, se kterými jsme se kamarádili, měly jedna taky jenom jednoho kluka a ta druhá dva kluky, ale jelikož jsem byl pořád na hřišti, tak mi to ani nepřišlo. Večer jsem přišel domů, musel jsem si splnit nějaké povinnosti, udělal jsem si úkoly a byl jsem tak utahaný, že jsem si šel lehnout. Sice jsem si možná v pozdějším věku říkal, že když má někdo sourozence, tak je to lepší, ale jinak mi to až tak líto nepřišlo. V dospělosti se nám taky narodil syn, a i když žena říkala, že jedno dítě je málo, tak už jsme později další nechtěli a můj syn dnes má taky kluka, ale se svou manželkou nechtějí zůstat u jednoho, takže my mu i přejeme. Myslím si, že v dnešní době je lepší, když jsou alespoň dva sourozenci. Teď už není té zábavy tolik jako dřív, kdy jsem po příchodu ze školy mrsknul taškou a už jsem byl pryč.

Byl jste pořád v kontaktu s kamarády.

Určitě. Dá se říct, že to byli už takoví poloviční sourozenci, protože jsme se viděli každý den ve škole i ve volném čase. Vždycky jsem jen hodil tašku za vrata, a než na mě máma nebo táta stačili zavolat, už jsem byl v čoudu.

Musel jste doma pomáhat s hospodářstvím a zapojovat se do práce kolem dobytka?

Musel. To byly právě ty věci, které mě naučily, že není jenom fotbal. To nebylo jenom to, co říkáte, ale domácí práce jako luxování, umývání nádobí. Tyhle ty věci se zkrátka musely udělat. Někdy jsem třeba slíbil, že to udělám, až se vrátím z tréninku, ale potom jsem to opravdu musel splnit. Dostával jsem i nějaké kapesné, už nevím, jestli to byly dvě koruny, nebo pět korun. Nejvíc mi šlo hlavně o to, abych měl zaplacené příspěvky do fotbalu, abych měl dres, kopačky, tašku na trénink a takové věci, které jsem viděl u starších hráčů. Naopak mi bylo úplně jedno, jestli mám třeba nové kalhoty, nebo nové boty.

Co bylo tím nejkrásnějším dárkem, který jste jako malý kluk dostal na Vánoce?

Já dostával jenom fotbalové dárky. Třeba jsem dostal míč nebo nadstandardní kopačky. Mrzí mě, že jsem si je neschoval. Když jsem byl malý, tak nejbližší klub naší rodině byla Slavia. Otec byl slávista, chodil na Slavii, protože tam chodili i chlapi z Libuše, která se dělila na spartány a na slávisty. I já jsem s ním začal na Slavii chodit a tam jsem cítil tu ligovou atmosféru. Občas se stalo, že jsem dostal i něco jiného, třeba kolo, ale to byla otázka asi tří hodin, kdy jsem ho očumoval, a pak jsem na něm jel na trénink a tam jsem ho odhodil. Bylo nové, ale táta už nadával, že ho mám odřené a co to stálo peněz. Jenže pro mě to nebylo důležité, protože to nesouviselo s fotbalem.

Jaké to bylo, když vás vzal táta na Slavii?

Tam jsem se vždycky těšil, protože jsem mohl stát přímo u tunelu, z něhož vycházeli hráči, a já na ně viděl z pěti metrů. Tehdy stála ještě hlavní dřevěná tribuna, pak tam bylo takové plato, kde se scházeli chlapi už dvě i tři hodiny před zápasem. Chodilo tam i hodně herců, jako například pan Růžek nebo pan Neděla. To byl pro mě taky zážitek. Ty jo, já viděl Růžka, žasl jsem. Otec se bavil s lidmi okolo, ale já jsem mu vždycky utekl ke vchodu, abych viděl ty borce v těch dresech a kopačkách, a poslouchal jsem, jak to krásně cvaká, když jdou.

Byl jsem z toho úplně unesen. Viděl jsem plný Eden a už tehdy jsem si říkal, že bych tam jednou chtěl být taky. I proto jsem chodil poctivě na tréninky a nevynechával jsem. V té době hrávalo áčko Slavie od pěti, ale předtím od tří měli na hlavním stadionu zápasy dorostenci a já lanařil otce, ať už jdeme, že se chci podívat i na jejich zápas. A co je z dnešního pohledu až neuvěřitelné, tehdy se na dorostence chodily koukat třeba čtyři tisícovky lidí. Ti kluci byli samozřejmě šťastní, že na ně chodí tolik lidí. Dnes fandí mládeži pár lidí.

Měl jste svého oblíbeného hráče?

Když jsem byl malý, tak pro mě byli vzorem všichni ti chlapi z Libuše. Lysáč, Černý a takoví borci. Když jsem začal chodit na Slavii, tak jsem samozřejmě hltal Veselého, pamatuju dokonce ještě i Píšu, Rudlu Svobodu, Lužu, Mareše. Později jsem dokonce ještě některé z nich chytil, takže jsem si proti nim mohl zahrát.

Jak jste se kamarádil se školou? Co vám šlo a co jste naopak nesnášel?

Tak samozřejmě jsem měl rád tělocvik, bavil mě zeměpis, trošku i dějepis. Nebavila mě čeština ani matika. Spíš jsem měl rád takové zábavnější předměty. Laborcky, ruční práce, teda ne že bych byl zručný, ale nemuselo se tam učit. Jinak jsem byl vždy mezi prvníma, kteří utíkali po vyučování ze třídy. Rozhodně jsem nebyl ten, který by se šprtal. Trošku jsem hřešil na ten svůj fotbal. Vzpomínám, že jsme jednou měli udělat referát a já si vybral zápas. Nějak jsem ho okomentoval a referát byl na světě.

Co se dělo doma, když jste ze školy přinesl pětku? Měl jste strach?

Měl. Zapíral jsem, to byly právě ty lži, když se mě rodiče ptali na známky, já jim říkal, že žádné, za dva dny to stejně bouchlo a pak jsem dostal. To bylo normální. Vždycky jsem šel nejdřív za dědou a povídám mu: „Dostal jsem pětku, to bude zase vejprask.“ Už jsem

se bál dopředu. Děda mi vždycky radil: „Radši to přiznej. Je to lepší, budeš to mít rychle za sebou.“ Tak jsem šel, počkal jsem, až přišla domů i máma, protože jsem věděl, že když bude doma pouze táta, tak dostanu rovnou vejšup, ale naopak máma to trošku přibrzdí. Občas se do toho vmísil děda, který tátu přemlouval, ať mě nechá, a uklidňoval ho, že si známku určitě opravím. Občas jsem ale i tak dostal, dokonce řemenem. To vidím ještě dnes, jak jsem tam lítal. Táta byl někdy hodně přísný. Většinou jsem ale dostával, když jsem někde zahlal. Vždycky ale platilo, že pokud jsem dostal špatnou známku nebo poznámku, tak jsem to odnesl já. Nikdy se nestalo, že by táta šel do školy a nastoupil tam na učitelku. Rodiče i děda je respektovali. Stěžovat si na něj, nebo mu jít dokonce vynadat, to neexistovalo. Učitel měl vždycky pravdu. Když jsem dostal poznámku za odmlouvání, tak jsem doma dostal, a ještě jsem se musel druhý den učitelce omluvit. Táta se jich i ptal, jestli jsem se skutečně omluvil, protože ony chodily kolem našeho domů na vlak nebo autobus, takže se s rodiči potkávaly. Kdyby se dozvěděli, že jsem se neomluvil, tak bych dostal ještě jednou. Byla to doba, kdy to, co řekl učitel, zkrátka platilo. Neexistovalo, že bych si na něj stěžoval nebo že bych doma říkal, že si na mě zasedl.

Přesně to, co je dnes bohužel naprosto běžné...

To chci říct! Kluk si dnes něco vymyslí a otec jde a je schopen toho učitele napadnout nebo mu minimálně vynadat. Dřív jsem dostal já, a to i tehdy, kdy ten učitel třeba neměl úplnou pravdu, ale v žádném případě by otec nikdy nevletěl do školy.

Zažil jste nějaké první školní lásky?

Jo, byly tam holky, před nimiž jsme machrovali. Míval jsem dva soky, byli jsme tři, kterým se líbila jedna holka, takže jsme se mezi sebou o ni tloukli. Měli jsme i učitelky, které se nám líbily. Třeba jsme říkali: „Ta je, ta mi fandí.“ A ten, komu se líbila, jí chtěl nosit tašku přesně

tak, jak jsme to viděli ve filmu *Vesničko má středisková*. (směje se) Tak to prostě bylo a bylo to normální. Takže platonické lásky byly, ale když jsem se měl rozhodnout, jestli jít raději do kina, nebo za fotbalem, tak u mě vítězil fotbal.

Vybavíte si i po letech den svých desátých narozenin – 21. srpen 1968?

Úplně přesně. Na to se nezapomíná. Den předtím jsem odešel spát k jednomu kamarádům, s nimiž jsme jezdili na dovolenou – k Roubíčkům. Bydleli asi čtyři sta metrů od nás. Spali jsme tam na zahradě pod stanem. Večer jsme normálně blbnuli, usnuli jsme a brzy ráno příběhla máma a říká mi: „Pojď honem domů, je válka.“ Libuš leží ve směru na letiště, takže přímo nad námi létala těžká letadla s tankama, byl to strašný rachot. Rozpoutala se panika, mamča pro mě příběhla, protože měla strach, takže jsme rychle utíkali domů, kde jsme poslouchali rádio. Nevěděli jsme, co bude. Mně bylo deset, byl jsem vykulený, nevěděl jsem, která bije. Přijel k nám i strejda a postupně jsme se dozvíдали, co se děje na Václaváku, že rozstříleli Národní muzeum, že jsou tanky u budovy Československého rozhlasu, vysílaly to všechny stanice. Lidí začali zmatkovat, rodiče se opravdu báli, že vypukne válka. Babička přišla s tím, že se musíme zabezpečit a udělat velký nákup. Skupovalo se všechno. Mouka, cukr a další důležité potraviny. Šel jsem s babičkou do krámu na hlavní třídě na Libuši a vzpomínám, jak babička stála ve frontě, kde už v tu dobu stála spousta ženských, já tam běžel za ní, abych jí pomohl, a vtom z ulice přímo proti tomu obchodu vyjely tanky, na kterých seděli mladí vojáci tak kolem dvaceti let. Babička mi ve strachu řekla: „Utíkej domů, co kdyby to do nás pustili!“ Okamžitě jsem vzal nohy na ramena a běžel jsem tak, jak jsem snad nikdy v životě neběžel. Zahnul jsem do naší ulice, a jak jsme měli velká dřevěná vrata, tak jsem je na jedno našlápnutí přeskočil. To všechno z toho, jaký jsem měl strach! Naštěstí se nic nestalo, ale co chybělo? Vždyť stačilo těm dvacetiletým klukům dát povel a oni by to do lidí klidně pustili.

Což se bohužel i v mnoha případech stalo...

Přesně tak. Oni prostě plnili rozkaz. Byl to hrozný pocit. Nikomu to nepřeju. Já jsem z toho ještě v deseti letech tolik rozumu neměl, ale ti starší, třeba můj děda, nebo i maminka, byt' v tu dobu byla malinká, kteří zažili a pamatovali si válku, tak ti se pochopitelně báli hodně. K válce našťastí nakonec nedošlo, ale docházelo k jiným věcem.

Nástup normalizace, čistky, prověrky, morální otrávení národa, lámání charakterů, deziluze...

Ano. I to byly ty věci, které zabránily třeba mojí mamince, že nemohla studovat vysokou školu. Zaplať pánbůh dnes, už je vše jinak.

Pojďme zpět k fotbalu a zapátrejme ve vašem rodě. Po kom jste zdědil fotbalové geny? Hrál někdo z rodiny fotbal?

Vůbec nikdo. Pouze maminka dělala gymnastiku, ještě dnes vzpomíná na gymnastky Matlochovou nebo Čáslavskou. Otec nesportoval, dědové taky ne, bratr mého otce je lesák, prostě všichni jsou úplně jiného ražení, takže já jsem prakticky jediný fotbalista v rodině. Můj otec, jak už jsem říkal, byl velký fanda fotbalu, ale nikdy ho nehrál.

V kolika letech jste začal hrát za Sokol Libuš?

Už v přípravce, takže v šesti letech. Dřív to nebylo věkově tak ohraničené jako dnes, tedy příprava a až potom žáci. Nás tam bylo pár a hráli jsme i se staršími žáky dohromady, což pro nás byla výhoda. Taky jsme nehráli jen na půlku hřiště jako v současnosti, ale normálně na celé. Dřív byli mladší žáci, starší žáci a hotovo. Taky se dost fixlovalo, třeba když byl starší žák dobrý a měl na to figuru, tak šel hrát za dorost. Anebo naopak, kdo byl v dorostu malinké postavy, tak šel hrát za žáky. Nikdo to neřešil a já v tom nevidím nic špatného. Taky jsem přebíhal mezi kategoriemi, a dokonce se mi stalo, že i když jsem byl menší postavy a byl jsem ještě v žácích, tak nejenom že si mě vytahovali do dorostu, ale jednou když trénovalo áčko a bylo

jich málo, tak mi řekli, ať si jdu zahrát s nimi. Tak jsem se tam mezi nimi mrskal, ale byl jsem rád, že mě mezi sebe pozvali. Já už jsem na to čekal.

Byl jste už od žáků obránce, nebo jste se v té době ještě profiloval a střídal různé posty?

Dřív se to míchalo, ale je pravda, že už tehdy jsem hodně hrával obránce. Někdy jsem si i zahrál v útoku, ale to jen proto, abych si to vyzkoušel.

Od kterého věku jste snil, že byste se mohl fotbalem jednou živit?

To začalo někdy v žácích kolem třinácti čtrnácti let. Tehdy jsem si už říkal, že bych jednou taky chtěl hrát fotbal. Měl jsem svůj sen – a i z toho důvodu jsem nikdy nešidil tréninky. To pro mě neexistovalo. Pokud jsem na trénink nešel, tak jediné z důvodu nemoci, a to už muselo být něco extra závažného.

Rok 1971, třináctiletý Petr Rada v Sokole Libuš, v dolní řadě druhý zprava

Jak u vás probíhala puberta? Bouřlivě, nebo i díky fotbalu spíš na pohodu?

Na pohodu. Já jsem nikdy nebyl ten, který by někam chodil. Možná až když si mě ještě s jedním kamarádem vytáhli do dorostu Dukly, tak tam možná něco málo občas proběhlo, ale furt byl pro mě na prvním místě fotbal. Kluci často někam chodili, ale mě to netáhlo. Nehledě na to, že jsem ani neměl moc volného času, protože jsem se v té době začal učit na číšníka a od nás z Libuše jsem musel jezdit nejprve autobusem a potom tramvají na Václavák. Dřív to bylo rozdělené tak, že byla týden škola, týden praxe a já jsem musel už jako učedník dojíždět z Libuše na šestou ráno do práce. Když byla škola, tak do ní jsem dojížděl pro změnu na Žižkov. Pracoval jsem v Alcronu do tří a hned potom byl na půl čtvrtou nebo na čtvrtou trénink na Strahově nebo v Karlíně. Takže jsem musel rychle běžet na autobus. Tréninky byly čtyřikrát v týdnu. Pondělí, úterý, čtvrtek, pátek. Děda za mnou občas přijel, nosil mi tašku a po tréninku jsme spolu jeli domů, protože jsem toho měl opravdu dost. Fakt to nebyla sranda, proto si cením toho, že jsem to vydržel. Číšničnina je sama o sobě raubírna, těžká práce, a navíc velmi časově náročná. Ono se to nezdá, ale jen těch kilometrů, kolik jsem za směnu nachodil! Musel jsem na šestou nastoupit do zaměstnání a nikoho nezajímalo, že ještě k tomu hraju za dorost Dukly. Abych byl v práci včas, vstával jsem o půl páté. Cestoval jsem sám, rodiče o mě měli strach, ale nedalo se nic dělat. Mou velkou výhodou bylo, že jsem neměl problém dělat s lidmi a začlenit se do kolektivu. Hrozně moc jsem se tam naučil, na druhou stranu jsem později, když už mi bylo osmnáct, v tomto prostředí poznal i docela strašné věci, ale měl jsem kliku, že v Alcronu byla spousta lidí včetně vrchních, kteří se zajímali o fotbal, takže když se dozvěděli, že hraju za Duklu, tak mi fandili. Někdy mi i ulevili, když viděli, že mi brzy začíná trénink a že to nestíhám, tak jsem od nich slyšel: „Hele, běž už. Já to za tebe dodělám.“ Občas jsem s nimi chodil hrát takové hotelové zápasy, které se konaly vždycky v pondělí, a to my jsme zrovna na Dukle často mívali volno. Tam jsem hrával i v útoku nebo v záloze,

fotbalově jsem byl před nimi, navíc mí spoluhráči už často byli starší chlapi, takže jsem dával góly, vyhrávali jsme, oni měli radost a vždycky mi říkali: „Když budeš s námi v pondělí hrát, tak nemusíš dělat ty špinavé práce.“ Na tyto lidi jsem měl kliku. Byla tam jména jako Kozel, Janata, Hrdina, všechno chlapi, kteří fandili fotbalu.

Jak se vám dařilo v Dukle?

Fungovalo to tam stejně jako všude jinde. Byl C dorost, B dorost, A dorost. Někteří kluci, kteří byli dobří, tak třeba přeskočili B a šli rovnou z C do A. Já jsem šel poctivě, každý rok jsem postupoval výš krok za krokem. Ne že bych byl extrémně dobrý, spíše jsem si to musel vydřít. Pinglovina je raubírna, ale je to i zábava. Někteří pinglové šli ze směny do směny, i já jsem později v osmnácti letech míval směnu třeba do dvanácti do večera, ale co udělali staří číšníci, když skončila práce? Šli do Lucerny, šli do podniků v pasážích na Václaváku, kde se se všemi znali, tam si dali panáka a teď to začalo: „Pojď s náma, neblbni...“ A ve vás se to láme. Buď bude dál fotbal, nebo se zlomíte. Mě pinglovina bavila, protože jsem při ní poznal spoustu hostů, spoustu zajímavých lidí, ale taky veksláků, kluků, kteří dokázali využít tu dobu a dodnes je potkávám a zdravíme se. Poznal jsem i druhou stránku života. Bylo mi osmnáct a chodil jsem do bytů, kde se hrála teta, gotes, zkrátka hazardní karetní hry. Šlo o to, že na tu dobu měli číšníci abnormální peníze. Chodili tam hrát uhlíři, číšníci, řezníci, zelináři, prostě lidi, kteří měli prachy, a já poznal celou škálu lidí. Když si vezmu svého otce, který na auto šetřil dvacet let... A oni vyndali na stůl štos peněz. Všechno to bylo samozřejmě zakázané, takže občas se stalo, že do nějakého takového bytu nebo hospody vtrhla policie. A to všechno vás láme, láká. Zvlášť když jsem přišel mezi tuto společnost, kde mají všichni prachy a já jsem měl ošoupané tři stovky. Já byl navíc hravý na všechno. Ne na automaty, ty mě nikdy netáhly, ale karty mě bavily vždycky. Lehce se dalo vyhrát, lehce zbohatnout. Naši to pochopitelně nevěděli. Na druhou stranu, i když jsem tam s klukama chodil, tak se to pořád ve mně bilo, jestli jít, nebo nejít.

Chápu. Je těžké to ukočírovat.

To teda je. Lákadel bylo navíc v Alcronu mnoho. Hosté, kteří tam chodili, byli často hodně bohatí. Třeba jeden obchodník nás jednou všechny pozval, ať za ním přijedeme do Německa, tak jsme tam jeli, bydleli jsme u něj v baráku, potom jsme jeli do Francie, kde jsem ve svých osmnácti letech koukal na Notre-Dame. Měl jsem s sebou patnáct marek, ale někteří pinglové si s sebou vezli i pět set. Poprvé v životě, a ještě navíc v tak mladém věku, jsem slyšel francouzský šanson, viděl jsem striptýz, ale pořád jsem si říkal: sklouznout, nebo nesklouznout? Naštěstí jsem měl fotbal tak rád, že jsem si řekl, že se ještě musím pokusit to někam dotáhnout v něm. Při číšničině jsem se naučil spoustu věcí, měl jsem štěstí ještě na staré mistry svého oboru, a i od nich jsem se naučil takovou tu slušnost, což jinak ani nešlo, protože pokud jste nebyl slušný, tak jste nedostal tringelt. Dneska už to není. Dnes si každý myslí, že zbohatne na nějakém podvodu. Dřív jste musel sloužit. Ti staří číšníci mi vždycky říkali: „Raději třikrát pozdrav, nikdy neřekni, že to nejde.“ My jsme otevírali v šest, snídaně končily v deset, znovu se otevíralo ve dvanáct, končilo se o půl třetí. Ráno naštvaní číšníci odrhnují záclonu, bylo šest hodin a už viděli, jak tam za plentou čeká první host. Jakmile se otočil, přišel k nám a už jsme ho museli obsluhovat. Mezi sebou jsme nadávali: „Blbec, že ještě nespí! Přijde, hned v šest ráno tady buzeruje...“ Ale musel jste se přemoci, přijít ke stolu a s úsměvem se ho zeptat, co si přeje. Ti zkušenější vždycky vysvětlovali: „Nemůžeš být naštvaný, protože v tom případě sem příště nepříjde a nebudeš mít peníze.“ Nebo jindy se na hodinách blížilo půl třetí, já už jsem pospíchal na trénink, abych jej stihl, ale vtom za tři minuty půl přišel host a já ho musel obsloužit, a kdyby tam seděl do tří, tak jsem tam s ním musel být. Jak já za plentou nadával! Ale musel jsem to udělat. Průpravu, co se slušného chování týče – pustit sednout staršího, pozdravit jej nebo mu pomoci –, jsem měl už z domova. A to dneska není. Děda mě učil: „To, že má někdo vysokou školu, ještě neznamená, že je inteligentní.“ Může mít tři školy, ale pro

život inteligentní nebude. Může být bohatý, ale nemá základy slušného chování, neumí pozdravit. Zase se vracíme třeba k mé mamince. Někteří lidi neměli možnost vystudovat, a přesto jsou pro život možná chytrější než ti vystudovaní. Můžou být i slušnější a celkově se stavět k životu jinak. Já můžu vypadat na hřišti jako blázen, ale základy slušnosti v sobě mám, a když vidím, že někteří ne, tak mě to štve. Někdo je bohatší a mladší než vy a myslí si, že vy byste ho měl obdivovat. Tohle pro mě neexistuje.

Taková je dnes doba, pro spoustu lidí jsou nejvyšší hodnotou peníze...

To je mi jedno! Vezměte si, že dřív jste při půjčování peněz, pokud tedy nešlo o nějakou horentní sumu, nepotřeboval podepisovat papír. Tehdy stačilo podat ruku a platilo to. Dané slovo byl zákon! Dnes to tak nefunguje, a to mi hrozně vadí. Já nepotřebuju na nic papír. Jsem zvyklý, že když něco řeknu, tak to platí. Tak, jak to bylo dřív. A něco vám řeknu. Dřív to slovo drželi i podvodníci, různí veksláci a podobní lidé! A o to je to všechno smutnější, když to dnes vidíte. Já vím, že když jsem šel do Příbrami, tak se spousta lidí divila vzhledem k tomu, jakou má Jarda Starka minulost, ale ať si každý říká, co chce. Já ho poznal jako ředitele klubu, my jsme se dohodli na podmínkách a já mu říkám: „Jardo, tady je ruka.“ A on na to: „Petře, tady je ruka.“ Jak jsme se dohodli, tak to bylo. A toho já si cením. Většinou jsem měl v kariéře na lidi štěstí. Když jsem byl ve Slavii, tak tam byl Řebíček. Mě nezajímalo, čím byl předtím. Já ho zažil jako prezidenta Slavie, a když jsme se bavili o podmínkách, tak mi řekl: „Pane Rada, na to teď nepotřebujete smlouvu, já si to pamatuju.“ Vždycky jsem od něj dostal to, co jsem měl dostat. Já nechtěl nic víc. Dodnes si spolu voláme. Naopak pokud někdo slovo nedrží, tak je to špatně. Nemám už k němu důvěru. V Alcronu jsem dělal na baru, kam chodili veksláci, šlapky a ti měli v té době tolik peněz! Já to viděl na vlastní oči. Ti, co jsou dnes miliardáři, to byli oni tenkrát. Přišli ráno, dali si kafe, pak chodili

jen tak po Václaváku, nic nedělali, ale taková byla doba. A jak tak neměli co dělat, tak se vsázeli. Jeden třeba řekl dvěma ostatním: „Já ti říkám, že v deset bude přšet. O tisíc korun!“ A neexistovalo, že by potom ten, který prohrál, řekl: „Já nemám, já ti to dám příště.“ Prohrál, vytáhl tisícovku a hotovo, čistý stůl. Já v té číšnické branži zažil strašné věci. Právě tehdy jsem se při zájezdu do Francie poprvé opil. U číšníků byl k alkoholu přirozeně sklon, ale já jsem nikdy nepil ani nekouřil. Otec kouřil, ale já jsem tomu naštěstí nepropadl. Takže když jsem se tam tehdy poprvé opil, tak jsem z toho byl další dva dny špatný a ptal jsem se sám sebe proč. Jsem rád, že jsem tímto prošel a že mě vždycky udržel na uzdě fotbal v Dukle, kde byl režim a povinnosti. Jsem rád, že jsem byl právě v Dukle. Nedám na ni dopustit.

Od patnácti let, je to tak?

Ano, od patnácti do osmnácti, kdy jsem byl v dorostu.

Vyhrál jste někdy v kartách větší sumu peněz?

Já ne. Neměl jsem takové ekonomické možnosti. To byly stovkové záležitosti, i když i to bylo dost peněz. Někdy jsem se tam vydržel tři hodiny jen koukat. Mě bavilo dívat se na ty lidi, jak se hádají, pozorovat je, jak se chovají, když vyhrají... Někdy se stalo, že mi někdo podal stovku se slovy: „Na, tady máš, zahraj si.“ No tak jsem si zahrál, ale nešlo o velké obnosy. Když už jsem později hrál za áčko Dukly, tak jsme chodili se spoluhráči Ludkem Macelou, Honzou Fialou a Mírou Gajduškem na kafe nebo na oběd právě do Alcronu, protože jsme tam ty kluky znali, ale pokud jde o hraní, tak o velké peníze v mém případě nikdy nešlo.

Poslyšte, nenarazil jste občas při putování po utajených bytech za karetním dobrodružstvím i na Michala Horáčka?

Já jsem po těch bytech chodil dlouho. I v době, kdy už jsem hrál ligu a měl jsem určité peníze, tak jsem chodil hodně. A je možné, že jsem

ho v některém z těch bytů viděl. Je sice starší, ale na věkový rozdíl se tam nehledělo. To byli právě ti lidé, kteří měli peníze. Vidíte, přišel převrat a měl Fortunu, takže musel mít nějaký kapitál. Byl šikovný. Osobně jsme se ale nikdy nepotkali.

Pracovali s vámi v Alcronu i číšníci pamatující ještě dobu první republiky?

Rozhodně a byla radost je sledovat. Pamatovali dobu, kdy tato profese měla ještě mnohem větší úroveň. Tito chlapi mě fascinovali svým vystupováním, noblesou a tím, co uměli. Jak se dokázali hostům věnovat, jak se uměli postavit třeba k flambování. To víte, dobrý číšník musí umět dobře mluvit a taky by měl ovládat cizí řeči. Já jsem na tohle byl trošku lajdák, protože jsem se moc neučil, a potom mi to chybělo, když jsem šel za fotbalem do zahraničí. Vždycky se říkalo, že číšník, který neumí alespoň dva cizí jazyky, je v nevýhodě. Dneska mají ti kluci výhodu, že umí anglicky a německy, což je velké plus. Když se vrátím k té noblese, tak to je další věc, která se v současnosti vytrácí. Když přijdu do restaurace a vidím, že číšník má vlasy na ramena, na sobě džíny a ošmajdané kecky, tak mi to nesedí. Víím, že žijeme v jiné době, ale podle mě jsou věci, které by měly být dané. Přece jenom bylo něco jiného, když jste dřív přišel do restaurace a číšník se vám uklonil, dovedl vás na místo, přinesl vám lístek, zeptal se vás, co byste si dal, případně vám něco doporučil, zkrátka měl určité vystupování. Alcron byl speciální hotel v tom, že jeho šéfové chodili ve fraku, na čemž si zakládali. Učili mě, že aby mě nebolely nohy, musím mít tvrdou podrážku, ale především jsem vždycky musel být čistý, oholený a upravený. Dnes když vidíte, že vás obsluhuje číšník s mastnými vlasy, tak vás jímá hrůza. Možná jsem staromódní, ale nesedí mi to. No, tak tady to je přesný příklad. *(Petr Rada obrátí pohled směrem k číšníkovi v křatasech a teniskách, který nás v kavárně na Václavském náměstí obsluhuje.)* Host je od toho, abyste se mu vy jako číšník věnoval. Pokud kouřil, tak jste mu automaticky chodil vyklepávat popelník a nikdo

vám to nemusel říkat, to jste dělal automaticky! Staří číšníci mě zpočátku napomínali: „Petře, má tam vajgla, to tam nemůže být!“ Šéf totiž věděl, že když já tam půjdu třikrát vysypat popel, tak ne já, ale on dostane větší dýško. Dnes už číšníkům o tohle snad ani nejde, protože žijí z tržeb nebo já nevím z čeho, ale dřív se o dýška bojovalo.

Možná by noblesa měla začínat od prezidenta republiky a dalších čelních představitelů státu, což, když si vypůjčím vaše slova, dnes taky není...

Je to tak. Já se do politiky moc nepletu, ale vím, že tak, jak to je dnes, to je špatně. Víím jen, že nějaká slušnost, nějaké vystupování by mělo být. Samotného mě někdy mrzí, že coby známá osoba někdy vylitnu, vzplanou ve mně emoce. Moje paní mi říká, že je to špatně, já to vím. Na druhou stranu jsou váženější lidi, kteří by nám všem měli jít příkladem ještě větším, ale nevidím to.

Vy jste během učňovských let pracoval pouze v Alcronu, nebo jste vystřídal více hotelů?

Byli takoví, kteří vystřídali víc hotelů, ale já měl tu výhodu, že jsem byl po celé tři roky jen v Alcronu. Díky tomu jsem lidi, kteří tam pracovali, znal a oni mi vycházeli vstříc, třeba s tréninky. Zrovna nedávno jsem byl na srazu číšníků, kteří jej pořádají každý rok, ale já jsem tam viděl známé tváře po čtyřiceti letech. Bylo jich tam asi třicet. Mladší i starší. Bylo to příjemné, ale nepoznal jsem ani jednoho. Nebo vlastně možná dva ano, ale to jen proto, že chodí na fotbal. Vzpomínky jsou to ale pěkné.

Jaké slavné hosty jste třeba obsluhoval?

Tam chodila spousta slavných lidí, třeba zpěváci. Do Alcronu chodil Gott, skladatel Svoboda, občas přišli i herci z různých divadel, například Vinklář nebo Růžek. Alcron byl vyhlášený tím, že do něj hodně jezdili obchodníci zvenku, kteří byli hodně bohatí a speciálně tento

hotel vyhledávali. Vedle Alcronu bývala pivnice Formanka, kam zrovna v době, když jsem se učil, chodíval Franta Cipro, protože v jedné pasáži na Václaváku dělali dva jeho kamarádi a on s nimi často chodil na oběd. Na Frantu jsem hodně koukal, to víte, když vidíte ligového fotbalistu, tak se kolem něj motáte co nejvíc. Furt jsem byl u jeho stolu. *(směje se)* Víte, jak to je. Chodil tam taky třeba i Pepa Pešice a mnozí další. Frantovi Ciprovi bylo tehdy přibližně třicet a nosil dlouhé vlasy. Byl jsem vždycky rád, že jsem se s někým takovým viděl na vlastní oči.

Ladislav Vízek v jednom rozhovoru vzpomíná, že když jste přišel do Dukly, byl jste docela odrazlý, je to pravda?

Jo, jo, jo. Tím, že jsem byl odmala mezi dětmi na hřišti, potom zase v práci furt mezi lidmi, tak jsem se lidí nijak neostýchal. Jediné období, kdy jsem se styděl, bylo, když mi bylo tak pět šest let. Tehdy jsem se raději schovával za mámou. Potom jsem ale začal hrát za žáky, stal jsem se samostatnějším a taky přidrzejším. Ostruhy jsem získával i tím, že jsem hrával s klukama i o pět let staršíma. Jako číšník jsem byl dost impulzivní až drzý, nezkažil jsem žádnou srandu, byl jsem hodně živý, někdy možná až přehnaně. Když mi třeba řekli, ať jdu na stůl něco sebrat, tak jsem se tam rozběhl. Jenže okamžitě jsem si vyslechl, že číšník nesmí utíkat. Musí chodit rozvážně. Takže ano, je pravda, že když jsem přišel do áčka do Dukly, tak jsem byl takový drzejší. A když jsem byl ještě v dorostu, tak jednou za půl roku sehrálo áčko zápas proti dorostu. Hráli jsme na Strahově, vidím to jako dnes, áčko trénoval trenér Vejvoda. My jsme byli natěšení, že můžeme hrát proti borcům z áčka, byla to pro nás sláva. Pamatuju si, že jsem tenkrát dal Štambacherovi jesle, a když jsme se potom potkali v áčku, tak mi to dal sežrat. *(vyprskne smíchy)* Když jsem přišel po vojně do áčka, tak už jsem navíc byl právě tou vojnou opráskaný, navíc jsem během těch dvou let hrával dospělý fotbal, nejdřív v Čáslavi, potom v béčku Dukly, které tehdy hrávalo v Hradci Králové. Byl jsem výřečný, nechtěl jsem se stranit a s klukama

jsem se tím pádem rychle skamarádil. Taky jsem občas dostal přes pás-ky, že jsem byl trochu drzejší, ale vzal jsem si z toho ponaučení. Hierarchie dřív byla. Pro mě neexistovalo, aby mi někdo musel říkat, že mám vzít balony nebo trika. To byla automatika. Stejně tak v práci. Když byla nějaká špinavá práce, tak jsem věděl, že ji prostě musím udělat. Abych řekl, že to dělat nebudu, to nepřicházelo v úvahu, protože by mě ti starší usadili: „Tak to nedělej, ale prostě nepůjdeš domů dřív, dokud to nebude hotové.“ Nebo bych nedostal dýško, které se rozdáva- lo. Tak to prostě je! A ve fotbale to bylo stejné. Dneska to bohužel není, ale to je problém těch starých, že si to nenastaví. Dřív kdybych po tré- ninku nechal na hřišti věci, tak by je ti staří nevzali. Zavolali by na mě, že jsem tam něco nechal. Dnes je to jinak, a to je chyba. Dnes vám vypadne stokoruna a druhý ji spíš zašlápne, než by vám ji vrátil.

Imed po vyučení jste šel na vojnu. Je to tak?

Ano, hned v osmnácti letech.

Do Čáslavi?

Šel jsem první na výběr do Písku a odtamtud si mě vybrali do Čáslavi, kde se tvořil nový vojenský tým. Strávil jsem tam rok. Se mnou tam byl Pišta Horný, ten známý plešatý hráč, který hrál i za Slovan Bratislava.

Štefan Horný, později i trenér, že?

Přesně ten. To už byli starší hráči. Víím, že když odešli z vojny, hráli minimálně druhou ligu, někdo i první, třeba Botlíkové. Jeden hrál za Slavii, druhý za České Budějovice. V Čáslavi jsem si zažil vojnu se vším všudy včetně rajónů.

Takže mazáctví...

... jsem zažil. Ne v takové míře jako na jiných útvarcích, ale i tak. Mí- vali jsme služby přes noc se šňůrama, jak se tehdy říkalo, takže během toho prvního roku jsem si to všechno zažil.

Služby se šňůrama?

Na patře, kde byla rota, měl vždycky přes noc službu dozorcí, kdyby byl poplach. A to se střídalo. Byly noční služby od šesti večer do šesti do rána a potom zase denní od šesti od rána do šesti do večera. Ve dvou se tam sedělo. Kdo přišel z vycházky, tak se musel hlásit.

V béčku Dukly v Hradci Králové už byl ten druhý rok pochopitelně jiný. Tam už jsem byl já ten starý.

První rok, zejména zpočátku, je ale asi hodně krušný, že?

Je, protože tam máte přijímač, ostríhají vás... Pro mě ale bylo hodně důležité to, že jsem mohl hrát fotbal. Vyložené úlevy jsme neměli, ale měli jsme každý den trénink. Hráli jsme za Čáslav divizi, kde na nás v té době chodilo hodně lidí. Byli tam dobří fotbalisti. V Hradci to druhý rok bylo ještě o stupeň profesionálnější, i když i tam jsem míval normálně služby. Fotbal na vojně mi pomohl. Tehdy jsem ještě neměl kvalitu, abych mohl jít rovnou do áčka Dukly. Bylo hrozně těžké se prosadit a dostat se tam. Nelituju toho, že jsem si tímto prošel. Naopak tvrdím, že jsem měl postup takový, jaký by měl být. Nic jsem nepřeskakoval. C, B, A dorost, divize a až potom Dukla.

Tehdy měla Dukla Praha béčko v Hradci Králové?

Ano, trénoval tam trenér Cerman, někdy s námi hrávali i hráči z áčka z Prahy, takže se na naše zápasy jezdili dívat trenéři z Julisky. Hráli jsme divizi, pamatuju si na zápas proti Motorletu, kde tehdy svou skvělou kariéru dohrával Geleta. Taková osobnost a najednou jsme hráli proti sobě. V divizích se našlo spousta dalších takových velkých hráčů, takže to byla na tu dobu dobrá soutěž. Pro mě to byly zážitky. Já měl už v Čáslavi sen, že bych se chtěl dostat do Dukly, jenže jsem nikde neměl napsané, že se mi to opravdu podaří. Roli hrála každá maličkost. Musel se na vás někdo z Prahy přijet podívat, a hlavně jste zrovna musel zahrát dobře. Bylo to ale zase o té poctivosti. Cíl, že bych se chtěl někam dostat, jsem v sobě po celou dobu vojny měl.

Co vám vojna dala do života? Předpokládám, že podobné věci jako čišničina.

Úplně stejné věci. Disciplínu, řád a povinnost udělat věci z titulu svého mládí. Pravda, na vojně to bylo někdy přehnané, ale tak to prostě bylo a k něčemu to bylo dobré. Myslím si, že vojna by měla být i dnes. Neříkám, že taková, jaká byla dřív, ale mám za to, že ty Dukly měly pro hráče zůstat. Byl tam přece jen nějaký režim a povinnosti.

Myslíte to tak, že by to ty hráče zocelilo?

Určitě by jim to pro život pomohlo. Dneska nemusí nic. Netvrdím, že dřív to nebyla pakárna. Byla. Byli ti mazáci, přehánělo se to, třeba jste jim musel odevzdat své jídlo, někdo musel celou noc svítit nebo nosit dovnitř čerstvý vzduch... Byly to blbosti, kraviny a buzerace. Ale takové ty věci, že jste musel udělat rajóny, ty nějaké opodstatnění třeba měly. Je ale fakt, že když končil první rok, tak jsem řekl: „Tak a konec! Teď jim dám!“ Ale už to nebylo takové, byli jsme trošku jiní, měli jsme fotbal, takže už jsme bažanty moc nebuzerovali.

Nevraceli jste jim to, jak se to běžně dělalo.

Ne, to ne. Ale určitá hierarchie se musela dodržovat, to je jasné. A stejné to potom bylo i ve fotbale. Musel jste mít nějakou pokoru. Dnes je to úplně jinak. Přejde mladý hráč, má svého manažera... Neříkám, že je to špatně, ale když se mladí chovají jak mistři světa, tak to špatně je. To nejde.

KAPITOLA 2

- **Příchod na Julisku**
- **Debut v Plzni**
- **Číslo 5**
- **Trenéři Jaroslav Vejvoda a Ladislav Novák**
- **Gól proti Glasgow Rangers**
- **Vítězství nad Barcelonou**
- **Dukla slaví titul**

Vás si z vojny v Hradci stáhla Dukla, ale prý jste v té době jednal i se Slavií, je to pravda?

Když jsem končil vojnu, tak jako úplně první mě oslovil Rakovník, který hrál třetí ligu a byl to bohatý klub, protože v Rakovníku byla firma Rakona vyrábějící dlaždičky. Měli ekonomické možnosti a hodně mě lákali, abych k nim šel. Chtěl jsem hlavně hrát, ale v každém případě jsem se coby kmenový hráč Dukly musel hlásit tam. Slavia mě o něco později taky oslovila, ale jednoho dne přišel předseda Dukly Kocek a řekl mi: „Petře, nastupuješ do Dukly. Do áčka.“ Sevřelo se mi hrdlo. „Ty vole,“ řekl jsem si v duchu. Tak jsem se sebral a odjel do Prahy. První, co mě ohromilo, byl kádr jako hrom. Trenér Vejvoda s trenérem Brumovským. Vejvoda si mě zavolal a řekl mi, že mě v Hradci sledovali a že by chtěli, abych tady coby odchovanec zůstal. Byl jsem šťastný. Taky abych si ještě vybíral! Vždyť to byla liga a tým plný jmen jako hrom! Stadion s velkou tribunou, každý rok se navíc hrály evropské poháry, hráči Dukly tvořili jádro reprezentace, prostě atmosféra,

Zleva Jan Fiala, Luděk Macela, Václav Samek, Petr Rada

kteřá na vás vyloženě dýchala. V Hradci pro mě byla motivace, když se na mě někdo z trenérské dvojice, nejčastěji Brumovský, přijel podívat, a teď jsem do toho rovnou skočil. Trenér Vejvoda byl navíc už tehdy legenda. Takže když mi navíc řekl, že se mnou počítá, byl jsem rád. Je fakt, že během prvního roku jsem toho moc nenahrál, možná všeho všudy dva zápasy. Můj první ligový zápas byl v Plzni.

Ano. 28. 11. 1979. Co se stalo, že jste v samotném závěru podzimu vůbec poprvé dostal příležitost?

Levého beka hrával Honza Fiala, kterému se v noci zablokovaly záda, a trenér Vejvoda mi řekl, že budu hrát. V tu chvíli se mi sevřel žaludek. Tak a jdu do ligy, řekl jsem si. V Plzni jsme vyhráli 4:3. Potom se ale Honza uzdravil a já jsem skončil zase na lavičce. V Dukle se totiž základní sestava moc neměnila. Jedenáct hráčů bylo daných a ti jeli!